

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

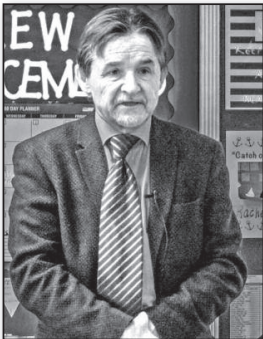
KETVIRTADIENIS – THURSDAY, FEBRUARY – VASARIO 12, 2015 • Vol. CVI Nr. 18 Kaina 1.50 dol.

4545 WEST 63rd STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60629

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 02-11-15

ŠIAME NUMERYJE:

Mokiniams ir mokytojams –
apie ekonofiziką – 4 psl.

K. Matuzą prisimenant – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Prezidentė D. Grybauskaitė įteikia skiriamuosius raštus V. Leškevičiui

R. Dačkaus nuotr.

Lietuva turi naują ambasadorių prie NATO

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė įteikė skiriamuosius raštus Lietuvos Respublikos nuolatiniam atstovui prie Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos Vytautui Leškevičiui.

Susitikime Prezidentė su ambasadoriumi aptarė aktualius Lietuvos ir NATO klausimus. Kalbėdama apie saugumo padėtį regione, šalies vadovė pabrėžė, kad svarbiausias prioritetas yra visiškai ir laiku įgyvendinti Velse priimtus sprendimus. Prezidentės teigimu, Lietuva turi siekti didesnio Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų NATO šalių buvimo Lietuvoje ir visame regione.

Kalbėdama apie NATO ryšius su šalimis partnerėmis, Prezidentė pabrėžė, jog būtina stiprinti NATO bendradarbiavimą su Ukraina, teikti kuo didesnę Aljanso paramą ir skatinti reformas šioje šalyje.

V. Leškevičius baigė Vilniaus universiteto Filosofijos fakultetą. 1996 metais pradėjo diplomato karjerą Užsienio reikalų ministerijoje, kur dirbo įvairiuose poste, ėjo politikos direktoriaus, vėliau – viceministro pareigas. Prieš paskyrimą V. Leškevičius buvo Lietuvos ambasadorius Strasbūre prieš Europos Tarybos.

Prezidentės spaudos tarnyba

Čikagoje – pamoka apie Lietuvą

Mažieji susidomėję klausėsi Genės Razumienės kankliavimo ir Agnės Giedraitytės dainavimo.

Sandros Giedraitienės nuotr.

Š. m. vasario 9 d. vienoje Čikagos elitinių mokyklų „GEMS Academy“ įvyko pamoka apie Lietuvą ir jos kultūrą, ypatingą dėmesį skiriant liaudies muzikai ir dainoms. Lietuvos generaliniam konsulatui Čikagoje užmezgus ryšius su nauja miesto mokykla, buvo aptarta galimybė mokiniams pristatyti svečius, kurie pa-

pasakotų apie jiems dar nežinomą šalį ir jos folklorą. Ši darbą atlikti maloniai sutiko lietuvių liaudies ansamblio „Gabija“ įkūrėja ir vadovė Genė Razumienė, ansamblio narys Algirdas Razumas ir solistė Agnė Giedraitytė, o jiems padėjo konsulato darbuotoja Agnė Vertelkaitė. – 3 psl.

– 1991 m. vasario 11 d. Islandija pirmoji pripažino Lietuvos nepriklausomybę –

RYTYS

Rytys – rytinis, iš rytų pučiantis vėjas. Puslapis „Rytys“ pristato JAV lietuvių naujienas iš rytų pakrantės valstijų.

Redaktorė Vaida Lowell • El. paštas: draugas.east.coast@gmail.com

Prof. Vygintas Gontis Bostono lituanistinėje mokykloje kalbėjo apie ekonofiziką

DALIA SHILAS

Sausio 10 ir 17 d. Bostono lituanistinėje mokykloje (BLM) lankėsi Bostono universitete (BU) besistažuojančias profesorius, mokslų daktaras Vygintas Gontis. Stažuotę remia Baltijos-Amerikos laisvės fondas, skatinantis Lietuvos mokslininkų bendradarbiavimą su JAV mokslo centrais.

Prof. V. Gontis yra Vilniaus universiteto Teorinės fizikos ir astronomijos instituto (VU TFAI) vyriausiasis mokslo darbuotojas ir Lietuvos mokslininkų sąjungos (LMS) pirmininkas. Jam rūpi ne tik mokslinis darbas, bet ir galimybės plėsti LMS bendradarbiavimą su lietuviais Amerikoje. Profesoriaus tyrimų sritis yra tarpdisciplininė, mokslinėje literatūroje ji vadinama ekonofizika.

Per 60 mokslinių straipsnių apie plazmos spektroskopijos, netiesinės dinamikos, klasikinio ir kvantinio chaoso bei fizikinių metodų taikymo ekonomikoje uždavinius paskelbęs mokslininkas pasakojo apie ekonofiziką ir atsakė į 8–9 klasių mokinių ir mokytojų klausimus. Profesorius laisvai kalba ir rašo angliškai, todėl sudėtingesnius dalykus paaikškino ir angliškai

Joyce Zinsner, 9A klasė:
Ką jūs veikiate Bostone?

Atvykau remiamas Baltijos Amerikos Laisvės fondo kaip vizituojantis tyrėjas Bostono universiteto Fizikos fakulteto Polimerų studijų centre. Pakvietimą šiai stažuotei gavau iš Polimerų studijų centro vadovo prof. H. Eugene Stanley, kuris pagrįstai laiko termino „ekonofizika“ autoriumi dėl daugybės straipsnių šioje sparčiai besivystančioje mokslo srityje ir iniciatyvos, parodytos tarptautinėje konferencijoje daugiau kaip prieš 20 metų. Mano svarbiausias mokslinis tikslas stažuotės metu yra kartu su kolegomis iš Bostono universiteto ir kitais čia atvykstančiais kolegomis parengti keletą mokslinių straipsnių. Jaučiu nuolatinį Bostono lietuvių dėmesį ir rūpestį mano reikalais, ir tai labai padeda greičiau apsiprasti su nauja gyvenimo ir darbo aplinka.

Mikas Masterson, 9A klasė:
Kas yra ekonofizika, kiek metų ši sąvoka ir mokslas egzistuoja?

Terminas pradėtas naudoti daugiau kaip prieš 20 metų. Jis reiškia, kad statistinės fizikos metodai yra taikomi tirti socialines sistemas ir pirmiausiai ekonomines bei finansines. Iki tol tai daugiau buvo

V. Gončio pasakojimo atidžiai klausėsi 6–9 klasių mokiniai.

matematinės statistikos taikymo sritis. Fizika nuo matematikos pirmiausiai skiriasi tuo, kad tai yra eksperimentinis mokslas, kurio rezultatai grindžiami atliekamais eksperimentais. Ekonofizikams eksperimentus pakeičia statistinė socialinių sistemų empirinių duomenų analizė, kuri šiuo metu yra labai efektyvi naudojanti ištobulėjusius kompiuterius ir nuolat didėjančias socialinių duomenų kaupimo sistemas. Vilniuje šia sritimi mes susidomėjome daugiau kaip prieš 10 metų ir mūsų grupė VU TFAI Vyksmų ir sandarų teorijos skyriuje yra tikriausiai vienintelė Ekonofizikos grupė Lietuvoje šalia Ekonometrijos grupių. Ekonometrija tai matematinės statistikos taikymo ekonomikoje sritis, susiformavusi nepalyginamai anksčiau ir Lietuvos matematikai čia dirba jau senai. Tačiau konceptualūs šių dviejų metodų pagrindai yra skirtingi, o mokslinis dialogas ir konkurencija bendrame mokslo kontekste auga.

Dalia Shilas, 9A klasės mokytoja:
Fizika yra gamtos mokslas, o ekonomika – socialinis, tai ar joje veikia gamtos dėsniai ar fizikiniai?

Ne, fizikai nesiliūdo negyvos gamtos dėsnius tiesmukiškai perkelti į socialinius mokslus. Tačiau, jei socialinės sistemos egzistuoja harmonija ir dėsningumai, o fizikai nagrinėdami empirinius duomenis tai pastebi, tada tuos dėsningumus reikia tirti ir aiškinti empiriniais arba eksperimentiniais metodais, kurie ir yra visos fizikos metodologinis pagrindas. Dažnai net labai žymūs matematikai ne-

pastebi šio esminio metodologinio fizikos skirtumo nuo matematikos ir mano, kad objektyviai realybei pažinti užtenka tinkamai pasirinkti sąvokas ir akcijos. Moksle konkurencija yra ne tik tarp fizikų ir socialinių mokslų, matematikai ir fizikai taip pat diskutuoja dėl savo vaidmens bendrame pažinimo procese.

Kaip visas gamtos pažinimas yra grindžiamas fizikos mokslo nustatyta elementarių dalelių sistema, taip dabar socialinių sistemų elgesį mėginama suprasti, gyvus subjektus pakeičiant abstrakčiais agentais. Pavyzdžiui, tokiu būdu galima nustatyti labai daug bendro tarp vabzdžių (skruzdžių) ir žmonių (prekiautojų finansų rinkose) kolektyvinio elgesio.

Ramunė Keegan, 9B klasės mokytoja:
Ar jūsų vizito tikslas išmokyti kažką naujo, o grįžus tai išbandyti ir kartu kažką naujo atrasti?

Tokį tikslą dažniau sau kelia jaunesni mokslininkai. Mano atveju uždaviniai yra kiti. Per 10 metų mes paskelbėme daugiau kaip 30 straipsnių, kuriuos galima priskirti ekonofizikos sričiai, tačiau jų cituojamumas mokslinėje literatūroje nėra toks gausus, koks galėtų būti. Moksle, kaip ir visur gyvenime, labai svarbūs yra tiesioginiai bendradarbiavimo ryšiai. Todėl mano svarbiausias tikslas yra sudominti kolegas Bostono universitete mūsų atliekamais darbais ir drauge su jais paskelbti bendrų straipsnių, kurie sukurtų idėjinį, mokslinį ryšį su jų atliekamais darbais ir naudojamais metodais. Tikiuosi, kad nauda bus abipusė, o rezultatai vertingi moksline prasme.

Veronika Dilbaitė, 9A klasė:
Kas jus paskatino tapti ekonofiziku?

Kiekvieno žmogaus gyvenimo kelias gali atrodyti nulemtas daugybės atsitiktinių dalykų, bet kai gilines atidžiau, gali pamatyti ir ryškius dėsningumo pasireiškimus. Ekonomika mane domino nuo pat vaikystės, bet tuometinėje Lietuvoje ši veiklos sritis buvo labai ideologizuota. Fizika mokykloje man sekėsi labai gerai, ir jaučiau, kad ši sritis yra artima mano mąstymui. Pakankamai anksti pats asmeniškai apsisprendžiau, kad sieksiu dirbti mokslinį darbą vienoje iš fizikos sričių. Sakyčiau, to meto sąlygomis tai buvo eilinė Lietuvos mokslininko karjera, dirbome labai uždarai, vienintelis langas į pasaulį buvo Maskva.

Po disertacijos apgynimo, pradėjus formuoti savarankiškiems moksliniams interesams dinamiško chaoso srityje, įtraukė Lietuvos permainas, kitaip, kaip revoliucija, to nepavadinai. Su kolegomis kūrėme Lietuvos mokslininkų sąjungą permainoms Lietuvos mokslo erdvėje įgyvendinti. Teko ne-

V. Gontis skaitė pranešimą 8–9 klasmėms. Dešinėje 8 klasės mokytoja Rita Lapšienė ir 9B – Ramunė Žukauskaitė-Keegan.

maži prisidėti prie mokslo ir studijų sistemos valstybinio teisinio reguliavimo atskiriantioje Lietuvoje. 1991–1993 metais dirbau Vyriausybėje, vadovavau jos institucijoms atsakingoms už mokslą ir studijas. Didžiuojuosi tuo, ką nuveikiau, bet kartu supratau, kad nei politinė, nei administracinė veikla nėra mano pašaukimas. Smarkūs politiniai vėjai padėjo apsispręsti, ieškojau galimybių grįžti į mokslinį darbą ir panaudoti naujai įgytas žinias bei patirtį. Tiek man, tiek kolegoms institute atrodė, kad ekonofizika yra ta sritis, kur galėčiau pritaikyti savo žinias ir gebėjimus. Tai įgyvendinti labiausiai padėjo Vyksmų ir sandarų teorijos skyriaus vedėjas prof. Bronislovas Kaulakys. Jo statistinės fizikos darbai tapo pagrindu plėtoti finansų rinkų modelius. Darbas „pagauna“, jei tiki tuo, ką darai. Esu įsitikinęs, kad ekonomikoje gali būti kur kas daugiau mokslo ir dėsningumo, o ekonofizikai prie to nemažai prisidės.

Veronika Dilbaitė, 9A klasė:

Koks jūsų svarbiausias pasiekimas?

Tikiu, kad mano svarbiausi darbai dar nėra paskelbti. Idėjos ir darbai bręsta kartu su manimi, paskutinius darbus vertinu labiausiai. Didelių socialinių sistemų evoliucijoje lemiamą reikšmę turi ne racionalūs išskaičiavimai, bet tokios socialinių agentų savybės, kaip vienas kito imitavimas. Šia prasme žmonių sistemos elgiasi panašiai kaip vabzdžių ir gali būti modeliuojamos kompiuteriais ir matematinėmis lygtimis. Finansų rinkos nėra išimtis, dideli svyravimai ir krizes sukeliančios grūtys yra bandos jausmo veikimo finansų rinkose padariniai. Mūsų vystomus finansinių sistemų modeliavimo metodus, manau, galima taikyti ir kitaip formuojant makroekonominis dėsningumus. Darbų išplėtimas į makroekonomikos sritį yra vienas didžiausių mano užmojų. Lietuvos makroekonominė raida yra didelis mano mokslinių idėjų dirgiklis.

Joycie Zinsner, 9A klasė:

Ar Lietuvoje nėra galimybių įgyvendinti jūsų samanyms?

Pats darbas mano pasirinktoje srityje gali būti sėkmingai atliekamas daugelyje pasaulio vietų, acū šiuolaikinėms informacinėms technologijoms. Bet mokslinio darbo atlikimas yra tik viena dalis, ne mažiau svarbu yra pasiekti, kad kiti tą darbą pažintų ir naudotų. Čia ypač didelė reikšmė turi pasaulio mokslo centrai. Jiems susiformuoti reikalinga ir žmonių, ir resursų atitinkama koncentracija. Mano asmeninės galimybės bendradarbiauti aukščiausiu tarptautiniu lygiu buvo labai ribotos, bet galima pasidžiaugti, kad tokios galimybės Lietuvoje nuolat didėja.

Kad galimybės dirbti mokslinį darbą Lietuvoje gerėtų yra bendras mano ir mano kolegų Lietuvos mokslininkų sąjungoje tikslas. Tas rūpestis skleidžiasi ir už Lietuvos ribų, esame nemažai prisidėję organizuojant pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumus. Lietuvos mokslininkų sąjungoje sukūrėme internetinę svetainę, kurios pagrindą sudaro lietuvių mokslininkų užsienyje ir laikraščio „Mokslo Lietuva“ duomenų bazės. Naudojantis šia informacine sistema sėkmingai suorganizuoti XI, XII ir XIII Pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumai. Sudaryti ir išleisti XII ir XIII Simpoziumų tezių rinkiniai, XIII Simpoziumo plenarinių pranešimų rinkinys.

1996 m. kartu su kitomis kūrybinėmis sąjungomis, žurnalistu ir leidėjų organizacijomis kūrėme Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondą. Trejus metus, vadovaujant Fondo tarybai, teko prisidėti prie valstybės lėšas ir projektų vykdymą administruojančio fondo kūrimo, jis iki šiol išlieka labai svarbia kultūros, švietimo ir mokslo informacijos sklaidos visuomenėje organizavimo ir rėmimo institucija.

Audrius Šebeda, 9B klasė:

Kokius mokslinius projektus planuojate atlikti ateityje, po penkerių metų?

Mokslinių projektų planavimas paprastai apima trejų metų laikotarpį. Mano mokslinių idėjų įgyvendinimui tokio laikotarpio nepakaks, todėl galėčiau sakyti, kad beveik žinau kuo užsiimsiu ir po penkerių metų. Manau, kad ieškiosiu statistinės fizikos metodų taikymo galimybių makroekonomikos teorijose aiškinantis šalių ekonominės konvergencijos mechanizmus.

Aidas Jakubėnas, 9B klasė:

Jeigu reiktų rinktis kitą profesiją, kokią pasirinktumėte? Ar rekomenduotumėte tapti ekonofizikais?

Manau, kad teisė ir ekonomika galėjo būti mano pasirinkimas, jei aplinkybės būtų susiklosčiusios kitaip. Kiekvieno žmogaus profesijos pasirinkimas yra labai asmeniškas dalykas, nes jis turi sietis su asmeniniais gebėjimais ir polinkiais. Rinkitės tai, kas Jums labiausiai sekasi. Jei lygintume ekonofiziką su kitomis mokslo alternatyvomis, galiu išsakyti daug argumentų jos naudai. Svarbiausia, mano galva, tikslųjų mokslų taikymas socialiniuose moksluose atveria visiškai naujas tyrimo erdves ir visiškai naujus galimus rezultatus. Socialiniai mokslai esmingai keisis, ir tai yra plati kūrybos erdvė to proceso dalyviams. Ne mažiau svarbu yra tai, kad žmogus, supratus, jog mokslinis darbas nėra tikrasis jo pašaukimas, ekonofizikos žinias galės pritaikyti daugybėje kitų praktinės veiklos sričių.

Matas Buivydas, 9B klasė:

Kaip Jūs galite suprasti ekonomiką, taikdami teorijas ir metodus, kai viskas taip greitai keičiasi?

Tikrai, mokslas gerai aprašo reiškinius, kuriuose pasireiškia tvarka, harmonija, priešastingumas. Paprastai lengviau numatomi tokie reiškiniai, kurie aprašomi tiesinėmis lygtimis. Sudėtingi reiškiniai yra sunkiau aprašomi ar nuspejami, paprastai jie yra netiesiniai ir daug dažniau sutinkami gamtoje. Mokslas, siekia suprasti ir tas pažinomo

viens iš teorijų naudai. Socialinių teorijų teisingumą ar klaidingumą dažniausiai patvirtina laikas. Kadangi naudojant kompiuterius dabar galima sukaupti daug informacijos apie socialinius reiškinius, teorijas galime tikrinti vėl ir vėl jas bandydami jau turimų užrašytų duomenų pagrindu. Tai virsta tikrai socialinių mokslų empirine laboratorija. Ta teorija, kuri klaidingai interpretuoja praeities duomenis, turi menkas galimybes numatyti ateities reiškinius. Tikrasis pažinimo džiaugsmas gali aplankyti tik tada, kai tiri dar iki galo nepažintus reiškinius. Jei yra tik viena teorija, pažinimo elemento nelieka, reikia tik mokytis tą visuotinai pripažintą teoriją.

Rita Lapšys, 8 klasės mokytoja:

Kodėl lietuvių kalba yra reikalinga netgi tikslųjų mokslų srityje, kur tarptautinė kalba yra anglų kalba?

Pasaulis yra gražus ir patrauklus savo įvairove. Kaip augmenijos bei gyvūnijos įvairovė mums yra labai svarbi, taip ir tautų bei kultūrų įvairovė yra didelė šio pasaulio vertybė. Didžioji žmonių dalis pagrindines žinias apie pasaulį gauna savo nacionaline kalba, tos būtinos žinios nuolatos plečiasi kartu su pasaulio pažinimu. Tautos, kurios atsisako pritaikyti naujus terminus prie savo kalbos ir kultūrinio paveldo, pasmerkia save išnykimui, taip pasaulis gali virsti vienodas ir mažiau patrauklus.

Mokėti dvi tris pasaulio kalbas gali beveik kiekvienas žmogus, tokių žmonių gyvenimas yra daug įvairesnis ir įdomesnis. To Jums ir noriu palinkėti,

V. Gončio pranešimas – „Ekonofizika = rizikos fizika“.

ribas, kur reiškiniai tampa sunkiai numatomi ar aprašomi. Netvarka ir chaosas taip pat yra tyrimo objektas ir mokslas siekia nustatyti tas ribas, bet chaosas prasideda. Tvarka ir chaosas yra dvi neatskiriamos šio pasaulio savybės, kur viena virsta kita. Ekonomika tikrai yra ta sritis, kur vyrauja netiesiniai reiškiniai ir tikslaus aprašymo galimybės čia yra ribotos. Fizikoje tai vadinama sudėtingų sistemų mokslu.

Pasirodo, kad tai sudėtingos sistemos taip pat turi daug pasikartojančių reguliarių savybių, dažniausiai jos formuluojamos kaip statistinės (tikimybinės) savybės. Todėl socialinėse sistemose ir ekonomikoje paprastai reikia dirbti su statistiniu reiškinio aprašymu. Tam pasitarnauja matematinės statistikos ir statistinės fizikos žinios. Kitaip sakant, tas, kas greitai keičiasi, greitai ir pasikartoja, mokslas turi padėti numatyti gerų ir blogų reiškinio pasikartojimo tikimybes. Socialinės sistemos paprastai yra reguliuojamos įstatymais ir administracinėmis priemonėmis. Tik teisingai supratęs socialinės sistemos veikimą, galima pasiūlyti teisingas reguliavimo priemones.

Andrius Narkevičius, 9B klasė:

Jūs sakote, kad mokslininkai laikosi skirtingų teorijų. Kaip žinote, kuris yra teisingas?

Kol reiškinys nėra iki galo išstirtas, jis gali turėti skirtingas mokslines interpretacijas ir teorijas, tai yra natūralu. Fizikoje paprastai skirtingos hipotezės tiriamos eksperimentiškai ir tai padeda apsispręsti

mokantis vienos seniausių pasaulio kalbų – lietuvių kalbos. Tautinės savivertės jausmas yra emociškai svarbus kiekvienam žmogui. Tas jausmas nebus pilnavertis, jei savo profesinių minčių negalėsite reikšti lietuvių ar kita jums svarbia kalba.

Ramunė Keegan, 9B klasės mokytoja:

Ar tikslieji mokslai turi potencialą ateityje?

Mano aplinkoje dažniau tenka sutikti priešingą abejonę dėl socialinių humanitarinių mokslų ateities. Kolegas tenka įkalbinėti, kad labai nesusiūreiksimintų. Skirtingas požiūris į skirtingas mokslų sritis, mano galva, tarpsta dėl skirtingų žmonių gebėjimų. Tačiau pažinimas yra turtingas savo metodų ir tiriamų objektų įvairove. Būtų visai naivu manyti, kad bent viena iš pažinimo sričių turi tendenciją nunykti. Priešingai, geriausias perspektyvas turi integralus pažinimas: tikslųjų mokslų metodų taikymai socialiniuose humanitariniuose moksluose ir kur kas didesnis humanitarinio disciplinų pažinimas technologinėse studijose.

Audrius Šebeda, 9B klasė:

Rašėte, kad Amerikoje lankotės ketvirtą kartą, kad gyvenamoji aplinka Bostone, nors ir šiek tiek skiriasi nuo kitų miestų, bet vis tiek yra labai amerikietiška. Ką jūsų nuomone, reiškia „labai amerikietiška“?

Žiba Sidrytė

Atkelta iš 7 psl.

Taigi aš išitraukiau į FOCUS – studentų katalikų brolijos – veiklą. Ją atradau per savo brolių, misionierių. Prieš dvejus metus dalyvavau FOCUS konferencijoje. Man tai padėjo daug sužinoti apie tikėjimą ir patirti džiaugsmą, kad pagal tuos dalykus, kurių mane mokė mano tėvai, gyvena tūkstančiai žmonių. Nes iki tol galvoju, kad mano šeima buvo išimtis. Ir kad mums, vaikams, tiesiog pasisekė joje gimti. Taigi ta konferencija man paliko didžiulį įspūdį, ir jos paibaigoje pajutau, kad išimylėjau Dievą, Jėzų. Ko anksčiau negalėjau suprasti – kaip galima būti išimylėjusiam tai, ko nematai. Po tos konferencijos labai viskas pasikeitė. Emiau gyventi tikėjimu, o ne tikėjimas buvo tik mano gyvenimo dalis, kaip anksčiau. Tai buvo savotiškas „atsivertimas“.

– Ar labai sunku išlaikyti tikėjimą amerikietiškoje aplinkoje?

– Manau, kad sunku. Amerikoje esama labai didelių kraštutinumų, skirtumų tarp žmonių. Viename šio „spektra“ gale – labai mėgstantys linksmybes, amoralų gyvenimą, o kitame – labai tikintys. Tačiau su jais man taip pat buvo sunku rasti ką nors bendra, nes jie neretai tampa labai savotiški. Taigi iš pradžių man buvo kiek sunku rasti bendraminčių. Todėl man labai patiko FOCUS konferencijoje. Nors šiandien žmonės, kuriuos ten sutikau, nėra nuolat šalia manęs, bet vien žinojimas, kad pasaulyje tokių esama, man leidžia gerai jaustis. Tada aš galvoju, jog Dievas tyčia mus taip išskleidė, kad galėtume padėti kitiems. Taip pat ir kalbant apie mano brolius ir seseris. Kai man sunku (nes mūsų šeima jau visiškai išiskirstė po įvairias JAV vietas), aš pasvajoju, kaip būtų gera, jei visi galėtume gyventi tame pačiame mieste, nes visi esame tikintys. Bet tada pagalvoju, kad gal pats Dievas nori, jog mes gyvenytume skirtingose vietose, pavyzdžiui, tokiose kaip Kalifornija, kur gyvena mano sesuo. Ji kiekvieną sekmadienį lanko bažnyčią ir aplinkiniams kelia didžiulę nuostabą, nes Kalifornijoje yra ypač mažai tikinčių žmonių. Tačiau tai jiems daro ir didžiulį teigiamą įspūdį.

– [Kūrei savo tinklaraštį apie tikėjimą sparkleofaith.blogspot.com. Kaip kilo mintis jį rašyti?

– Per konferenciją mus labai skatino naudoti visus savo talentus. Man labai patiko aiškintis, kad Dievas tau davė kitokių talentų nei kitiems. Kartais žmonės bijo tikėjimo, nes galvoja, jog gali tapti keistuoliais, nebūdami savo charakterio, prarasti individualumą. Tačiau unikalumą prarandai tada, kai bijai, ką kiti apie tave pagalvos. Tai tave labai riboja. Taigi pamaniau, jei mėgstu sakti, filmuoti, kurti filmukus ir nebijau kalbėti viešai, galiu visa tai panaudoti, ir taip sukūriau savo tinklaraštį. Aš visada galvodavau, kaip galėčiau

būti naudinga kitiems. Tad jei tikėjimas yra toks geras dalykas, kodėl negalėčiau apie tai dalintis su kitais, jiems padėti surasti tą džiaugsmą?

– Ar turi netikinčių draugų? Kaip sekasi su jais bendrauti kaip tikinčiajai?

– Daugybę. Iš pradžių bijoju, kad jie mane atstums, ypač kai pradėjau giliau tikėti ir keisti savo gyvenimą. Bet iš tikrųjų kartais jaučiu, kad mūsų ryšys netgi sustiprėjo, nes jie mato, jog jų neišnaudoju, kad jie man tikrai rūpi ir bendrauju su jais ne dėl to, kad galėčiau pasijusti populiari.

– Studijuoji, dalyvauji įvairiose veiklose, rašai savo tinklaraštyje, savanoriauji. Kaip viską suspėjai?

– Visų pirma man padeda tai, kad iš tėvų išmokau nustatyti prioritetus. Kita vertus (nenoriu, kad tai nuskambėtų banaliai), bet kai kažką darai dėl Dievo, atsiranda laiko ir jėgų. Mano mama, nors ir yra labai stipri moteris, nėra itin rami ir nerūpestinga. Ji labai dėl visko jaudinasi. Todėl man sunku patikėti, kad ji galėjo užauginti aštuonis vaikus. Kadangi aš labai gerai pažįstu savo mamą, stebiuosi, kaip jai visa tai pavyko. Taigi aš tikrai žinau, jog Dievas jai padėjo, ir iš vaikystės turiu geriausių prisiminimų. Mama labai pozityviai į viską žvelgė, tačiau be Dievo pagalbos jai to nebūtų pavykę.

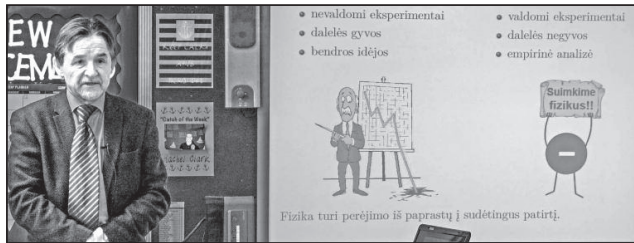
Kai mirė mūsų sesutė, mačiau, kaip tėvai puikiai sugebėjo suvaldyti savo emocijas ir neleisti, kad jos turėtų pernelyg didelę įtaką ir pablogintų situaciją šeimoje. Mes kaip tik tada visi tapome artimesni, ir tėvų santykiai taip pat pagerėjo. Manau, kad be tikėjimo jie būtų galėję lengvai pradėti kaltinti vienas kitą. Mes pažįstame šeimą, kurioje mirė sūnus, ir ji visai sugriuvo. O mums buvo beveik atvirkščiai. Tai taip pat labai padėjo mano tikėjimui. Anksčiau mūsų šeimoje nebuvo nutikę nieko skaudaus, jokių didelių nelaimių, mes buvome labai laimingi, ir sesers mirtis man parodė, kad, nepaisydami jos, mes gebėjome išlikti tokie pat ir nepalūžti. Kad tai nesunaikino mano tėvų džiaugsmo.

– O ką galėtum palinkėti jaunims žmonėms? Kokius prioritetus pasiūlytum jiems pasirinkti? Kad tas jaunas žmogus būtų toks besišypsantis kaip tu?

– Tikėjimas tai iš tiesų santykis su Jėzumi, o ne draudžiamų dalykų sąrašas. Jei tai supranti, tikėjimas tampa labai gyvas ir tikras, ir tai daro didžiausią poveikį. Toks tikėjimas padeda suvokti, ką iš tiesų reiškia mylėti. Taip pat reikia stengtis puoselėti dorybes, nes tikra meilė nėra tik emocijos. Katalikų Bažnyčia išmoko mylėti ne tik Dievą, bet ir žmones, ir dėl to gyvenimas tampa labai džiaugsmingas.

Prof. Vygintas Gontis

Atkelta iš 5 psl.

V. Gončio pranešimas – „Ekonofizika = rizikos fizika“.

Į Amerikos istoriją galime žiūrėti kaip į ypatingą pasaulio socialinį eksperimentą, kuriame valstybingumas grindžiamas tautų, kultūrų ir religijų įvairove. Manau, kad nereikėtų stebėtis tuo, jog žmonės, gimę augę ir gyvenantys labiau vienalytėje kultūrinėje aplinkoje, jaučia skirtumą atvykę į Ameriką. Aš jau sakiau, kad tautiniu pagrindu veikiančios valstybės prisideda prie pasaulio tautinės kultūrinės įvairovės išsaugojimo. Amerika savo ruožtu prisideda prie tautų ir kultūrų gebėjimo gyventi kartu ugdymo, tai taip pat labai svarbu. Prie tos ypatingos amerikietiškos atmosferos priskirčiau ir tai, kad čia visomenėje pastebimas gerokai didesnis tolerancijos lygis, žmonės atlaidesni vieni kitiems, nes jais kasdien tenka susidurti su skirtingais kultūriniais įpročiais. Todėl čia kiekvienas atvykęs jaučiasi daug laisviau, nei atvykęs į kitokią, monokultūrinę, aplinką.

Audrius Šebeda, 9B klasė:

Kuo skiriasi mokslininkų darbo stilius Vilniaus universitete ir Bostono universitete?

Mano pastebėjimas negali būti išsamus, dar pažinau tik nedidelę šio universiteto dalį. Mano akimis BU yra labai virtuali aukštoji mokykla. Patalinyje, kuriame dirbu, yra tik vienas nuolatinis profesorius, visi kiti yra arba studijuojantys, arba atvykę tam tikram laikui, arba atlieka laikinus darbus finansavimą gavusiose projektuose. Mūsų universitete pastoviai etatų yra gerokai daugiau, bet spaudimas juos mažinti taip pat labai jaučiamas. Čia būtų ilga diskusija svarstant, kas yra geriau ir naudingiau. Iš dalies esu nustebęs, matydamas, kad mūsų darbo vietos yra geriau sutvarkytos.

Lukas McCarthy, 9A klasė:

Kaip jums patiko Kūčios Šv. Petro bažnyčioje? Gal galite palyginti su Lietuvos Kūčiomis? Kaip patiko mūsų šeimos kalėdinė dovana Jums.

Lietuvoje Kūčias švenčiau tik su šeima. Džiaugiuosi, kad turėjau galimybę pabūti bendrose šv. Mišiose Kūčių vakarą Šv. Petro bažnyčioje ir pabendrauti labiau tautinėje aplinkoje. Lietuvių parapija prisideda prie Bostono lietuvių bendruomenės gyvastingumo.

Keitimasis kalėdinėmis dovanomis jau įgavo stiprias tradicijas ir Lietuvoje. Malonu buvo internetu stebėti, kaip tai vyko šiais metais mano šeimoje. Suprantama, aš šiais metais likau be dovanos. Todėl buvo didelis džiaugsmas patirti, kad Dano Keturakis šeima, pas kurią čia gyvenu, manęs neužmiršo ir padovanojo man labai naudingą kavos aparatą. Prisipažinsiu, aš tam nebuvau pasiruošęs.

Dalia Šilas, 9A klasės mokytoja:

Kokie išpuzdijai apsilankius Bostono liuanistinėje mokykloje?

Jų labai daug ir įvairių, patirtų tiek

mokyklos kalėdinės „Eglutės“ metu Lietuvių klube, tiek apsilankius pačioje mokykloje. Susizavėjimo vertas mokytojų kolektyvas, ugdomas labai įvairius mokinių gebėjimus. Šis labai prasmingas darbas reikalauja ypatingo kūrybingumo, nes mokinių žinios ir nusiteikimas mokyti, kaip pastebėjau, labai įvairūs. Atrodo, kad Lietuvoje mes dar ne visada suprantame, jog lituanistinės mokyklos mokiniai lietuvių kalbos mokosi kaip antrosios, ne gimtosios kalbos. Mokytojos nuolatos turi galvoti, kaip labiau paskatinti mokinius mokyti. Geros žinios iš Lietuvos, supratimas ir parama skatinant moksleivius emociškai sieti save su Lietuva yra be galo svarbūs dalykai. Apie tai turi galvoti kiekvienas čia apsilankantis.

Mokiniai sužinojo ne tik apie ekonofiziką, bet ir išmoko naujų žodžių

Antrajam apsilankymui mokykloje profesorius V. Gontis paruošė pranešimą su skaidrėmis ir filmuota medžiaga. „Ekonofizika = Rizikos fizika: Kuo daugiau fizikos, tuo mažiau rizikos“.

„Man, „užkietėjusiai filologei“, po pranešimo sakė mokytoja Rita Lapsienė, – mokslininkas V. Gontis sugriovė mitą, kad tikslieji mokslai – fizika ir ekonomika – yra sausi ir neįdomūs. Jis labai paprastai ir aiškiai, panaudodamas pavyzdžius iš gamtos ir gyvūnų pasaulio, išdėstė dar gana „jauno“ ekonofizikos mokslo pagrindus. Jis padėjo suvokti, kad šiuolaikinis mokslas remiasi seniai atrastomis teorijomis ir formulėmis, bet nauji reiškiniai XXI a. nurodo naujas ir labai įdomias kryptis.“

„Man buvo sunku suprasti, bet ir įdomu sužinoti apie ekonofiziką. Nuostabu, kad į mūsų mokyklą atvažiuo profesorius iš Lietuvos“, – sakė Alandra Rich. „Mokslininkas malonus ir išmintingas“, – pridūrė Audrius Šebeda. – Jam patiko mano klausimai“.

„Ekonofizika nėra lengva, bet labai įdomi, – sakė Mikas Masterson. – Profesorius pasakojo lietuviškai apie matematiką, valiutą, rinką, taip galėjome mokyti lietuvių kalbos.“

„Aš išmokau daug naujų žodžių“, – pridūrė Krista Auštraitė. Jai ir Veronikai Dilbaitei labai patiko filmukai apie skirtingus eksperimentus.

Aleksą Lapšį sudomino pasakojimas apie Browną dalelių judėjimą: „Gaila, kad mes 8 klasėje amerikietiškoje mokykloje nesimokome fizikos pagrindų. Turime tik gamtos mokslų pamokas. Todėl man ir patinka lietuviška mokykla!“

„Žmonės sako, kad matematika yra sudėtinga. Netikėkit jais – gyvenimas yra sudėtingas, o matematika palyginus su juo yra paprasta. Dėl viso to sudėtingumo kalbos netiesinės sąveikos – bandos jausmas“, – tokia mintimi mokslininkas V. Gontis baigė savo dvejų seštadienių „pamokas“ Bostono lituanistinėje mokykloje ir pažadėjo dalyvauti Bostono Vasario 16-osios renginiuose.